

Збаразька централізована бібліотечна система
Центральна бібліотека
Методично-бібліографічний відділ

Серія:
«Наші славетні земляки»

Скарбниця талантів землі Добромірівської

Рекомендаційний біобліографічний посібник

Збараж – 2020

УДК 01(477.84)(092)

С 42

Укладач: Н. Сенчишин, *провідний бібліограф методично-бібліографічного відділу;*

Редактор: Т. Кульпа, *завідувач методично-бібліографічного відділу;*

Комп'ютерний набір: Н. Сенчишин

Відповідальна за випуск: О. Бойко, *директор ЦБС.*

С 42 Скарбниця талантів землі Добромірівської

[Текст]: реком. біобліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2020. – 42 с.

Видання містить інформацію про видатних людей села Добромірка, що на Збаражчині.

Адресується учителям, студентам, культурно-освітнім працівникам, а також усім, хто не байдужий до історії краю, його сьогодення.

Електронну версію посібника розміщено на веб-сайті Збаразької ЦБС: <http://zbarazh-library.com.ua/writen/people/dobromirka.pdf>

УДК 01(477.84)(092)

© Збаразька централізована бібліотечна система, 2020

Від упорядника

В контексті національного і культурного відродження України особливої актуальності набуває вивчення історії рідного краю, яка сприяє зростанню національної свідомості громадян, піднесенню їх духовності. Це є той своєрідний місток, який зв'язує покоління минулі з сучасними і прийдешніми.

Маленькою «піщинкою» на карті України є щедра на таланти Добромірівська земля. Вона подарувала світу видатних людей, які своїм життям та творчістю прославили свій край та Україну і збагатили культурну і духовну скарбницю нації.

Бабіївна Ганна

(Українська акторка театру і кіно)

Ганна Бабіївна народилася 14 листопада 1897 року в селі Добромірка Збаразького району Тернопільської області. Закінчила шість класів гімназії. У 1918 році як актриса дебютувала в Тернопільському театрі. У 1920 році разом з чоловіком – актором Я. Бортником виїхала у Наддніпрянську Україну, де вступила до Київського драматичного театру (Кийдрамте) Леся Курбаса. З колективом цього театру долала важкі часи громадянської війни, лихоліття мандрівного акторського буття. Виступаючи в щоденних виставах у Білій Церкві, Умані, вона швидко набувала акторського досвіду. Грала у «Макбеті» В. Шекспіра, «Мірандоліні» К. Гольдоні, «Ревізорі» М. Гоголя.

З Білої Церкви Ганна Бабіївна переїхала до Києва, де з 1932 року продовжувала працювати з режисером Лесем Курбасом у Мистецькому об'єднанні «Березіль». Поруч з такими велетами, як А. Бучма, В. Чистякова, І. Мар'яненко вона стала однією з найкращих актрис цього театру. 12 років життя в неї пов'язані з театром «Березіль». Багато зіграно ролей, серед них Лізі («Джimmy Хігінс» за Е. Синклером), Конрад («Жакерія» П. Меріме), Жінка міщанина («Пролог» Леся Курбаса), друкарка Ольга («Шпана» В. Ярошенка), Таня («Яблуневий полон» І. Дніпровського), місіс Девідсон («Седі» С. Моема), Качинська («Сава Чалий» І. Карпенка-Карого), Агафія («Народний Малахій» М. Куліша). У 1924 р. спробувала свої творчі сили у кінокартині Леся Курбаса «Вендетта». Властиво, що найбільш жаданою і цікавою для актриси була робота над п'єсами М. Куліша, які сценічно вплив Лесь Курбас.

У 1937 році раптово арештовують чоловіка Ганни Бабіївни Януарія Бортника і невдовзі розстрілюють. 11 травня

1938 року арештовують і саму акторку. Постановою НКВС від 2 червня 1938 року вона була засуджена на 5 років ув'язнення як «член сім'ї зрадника Батьківщини».

Після відбуття покарання Ганна Іллівна повернулась до Харкова, працювала в театрі ім. Т. Г.

Шевченка, знімалась у кіно. До списку ролей додалися: Кабаниха («Гроза» М. Островського), Голда («Тевье-молочник» Шолом-Алейхема), фрау Міллер («Підступність і кохання» Ф. Шіллера), Василина (кінофільм «Над Черемошом») та ін.

Померла Ганна Бабіївна 2 серпня 1979 р.

Ролі: баба Лукія, Баронова-Козино («Комуна в степах», «Мина Мазайло» М. Куліша), Варвара («Богдан Хмельницький» О. Корнійчука), Кабаниха («Гроза» О. Островського), Голда («Тев'є-молочник» за Шолом-Алейхом), фрау Міллер («Підступність і кохання» Ф. Шіллера), Васса Железнова (однойм. п'єса М. Горького); в кіно – Баба («Вендетта», 1924; ВУФКУ, Одеса), Василина («Над Черемошем», 1955; Київ. кіностудія худож. фільмів).

Гаккебуш, В. Пам'яті актриси [Текст] / В. Гаккебуш // Культура і життя. – 1979. – 19 серп.

Гаккебуш, В. Пам'яті актриси [Текст] / В. Гаккебуш // Культура і життя. – 1979. – 19 серп.

Медведик, П. Ганна Бабіївна – наша землячка [Текст]: до 100-річчя від дня народж. / П. Медведик // Народне слово. – 1997. – 28 листоп.: фотогр.

Медведик, П. Сниться рампа «Березоля» [Текст] / П. Медведик // Ровесник. – 1968. – 18 січ.

Ревуцький, В. В орбіті світового театру [Текст]: [про Г. Бабіївну] / В. Ревуцький. – Київ; Харків; Нью-Йорк, 1995. – С. 124-125, 129: іл.

Фоміна, Ю. Ганна Бабіївна [Текст] / Ю. Фоміна // Вісті з України. – 1997. – 21 серп.

[Про Г. Бабіївну] [Текст] // Український драматичний театр: нариси іст. В 2-х т. Т. 2. Рад. період / під ред. М. Рильського. – Київ, 1959. – С. 16, 145, 230, 234, 254, 355, 455: іл.

2 (14) листопада 1897р. у с. Добромірка народилась Бабіївна Ганна Іллівна – актриса театру і кіно [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2012 рік / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2011. – С. 15.

Бабіївна Ганна [Текст] // Землі Збаразької славетні імена / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від. ; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк. – Збараж, 2019. – С. 182-184.

Бабіївна Ганна [Текст] // Мистецтво України: енцикл. в 5т. / відп. ред. В. Кудрицький. – Київ, 1995. – Т.1. – С.123.

Бабіївна Ганна [Текст] // Митці України: енцикл. довід. – Київ, 1992. – С. 37.

Бабіївна Ганна Іллівна (14.11.1897, с. Добромірка на Тернопільщині – 02.03.1979) – укр. актриса [Текст] // Митці України: енцикл. довід. / упоряд. М. Лабінський, В. Мурза; ред. В. Кудрицький. – Київ, 1992. – С.37.

Бабіївна Ганна Іллівна [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2017 рік / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2016. – С. 50-52.

Бабіївна Ганна Іллівна [Текст] // Мистецтво України: біогр. довід. – Київ, 1997. – С. 32.

Бабіївна Ганна Іллівна [Текст] // Мистецтво України: енцикл. – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 123.

Бабіївна Ганна Іллівна драматична актриса [Текст] // Театральна Тернопільщина: бібліогр. покажч. / уклад.: П. Медведи, В. Миськів, Н. Іванко. – Збараж, 2001. – С. 70: фотогр. – (Мистецька Тернопільщина).

Медведик, П. Бабіївна Ганна Іллівна (02 (14) с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 02.08.1979, м. Харків) – актриса театру й кіно [Текст] / П. Медведик // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т.1. А – Й. – С. 60: фотогр.

2 (14) листопада 1897р. у с. Добромірка народилась Бабіївна Ганна Іллівна – актриса театру і кіно [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2012 рік / Збараз. центр.

б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2011. – С. 15.

Бабіївна (Бортник) Ганна Іллівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/-Бабіївна_Ганна_Іллівна, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 22. 02. 2020.

Бабіївна Ганна Іллівна [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіон. нформ. портал. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <http://irp.te.ua/babiyivna-ganna-illivna/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 22. 02. 2020.

Медведик, П. Бабіївна Ганна Іллівна [Електронний ресурс] / П. Медведик // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2014-2018. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=38605, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 22. 02. 2020.

Бабій Іван

(Педагог, військовик, церковний діяч)

Іван Бабій народився 5 березня 1893 року в селі Добромірка (нині Збаразького району Тернопільської області) в сім'ї селян. У 1911 році закінчив Тернопільську українську гімназію, потім навчався на філософському факультеті Львівського університету за курсом класичної філології. У 1914 році мобілізований до австро-угорської армії, брав участь у Першій світовій війні, служив у лавах УСС. Після проголошення ЗУНР воював у лавах УГА, мав

ранг поручника. У 1920 році був офіцером Дієвої Армії УНР, під час спільного маршу на Київ особистою відвагою врятував відділ польського війська від більшовиків, за це отримав спеціальну подяку корпусу офіцерів. За спогадами Степана Шухевича служив у залізничних військах. Опікун пластових куренів на Тернопільщині – зв'язковий 24 і 34 куренів (Бережани), скавтмайстер.

Професор (викладач) Бережанської гімназії у 1921-1928 роках, у Львові: 1928-1931 рр. – професор, 1931-1934 рр. – директор філії Академічної гімназії. З 1 січня 1934 року директор Академічної гімназії. Був прихильником заснування українського університету в Львові. Викладач морфології грецької мови у Львівській Богословській Академії, перший директор Архієпископського інституту католицької акції, Один із головних організаторів свята «Українська молодь – Христові».

25 (за ін. дан. 27) липня 1934 року, за виступи проти діяльності ОУН серед гімназійної молоді став жертвою атентату (терористичного акту). Похований у Львові на Личаківському цвинтарі.

Іван Бабій [Текст] // Збаражчина: зб. ст., матеріалів і споминів / ред. В. Жила; літ ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1980. – Т.1 – С. 491.

[Бабій Іван] [Текст] // Довідник з історії України. – 2-е вид. – Київ, 2001. – С. 44.

[Бабій Іван] [Текст] // Ювілейна книга Української Академічної гімназії у Львові. – Філадельфія – Мюнхен, 1978. – С. 126.

Бабій Іван [Текст] // Енциклопедія українознавства: словн. ч. [в 11 т.] / Наукове т-во ім. Шевченка; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. – Париж; Нью-Йорк: Молоде життя; Львів; Київ: Глобус, 1955-2003. – Т. 1. – С. 78.

Гуцал, П. Бабій Іван [Текст] / П. Гуцал, В. Старчевський // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2009. – Т.4 (додатк.). А – Я. – С. 23.

Старчевський, В. Бабій Іван [Текст] / В. Старчевський // Енциклопедія сучасної України: у 30 т / ред. кол.: І. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. – Київ, 2003–2019.

Tyrowicz, M. Babij Jan (1893—1934) / M. Tyrowicz // Polski Słownik Biograficzny. – Kraków, 1935. – Т. I/1, zesz. 1. – S. 194. (пол.)

Бабій Іван (педагог) [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Бабій_Іван_\(педагог\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Бабій_Іван_(педагог)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 03. 2020.

Бабій Іван [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіон. нформ. портал. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <http://irp.te.ua/babij-ivan/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 03. 03. 2020.

Бабій Іван [Електронний ресурс] // Пластовий портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <http://old.plast.org.ua/history/martyrolog/b/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 03. 2020.

Бабій Іван [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2003. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=38614, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 03. 2020.

Будка Богдан

(Поет, учасник Визвольних змагань 1940-х)

Богдан Будка народився в селі Добромірка Збарзького району (р. н. невідомий). Виходець із родини єпископа Никити

Будки. Автор рукописної збірки «Осінні серенади» до якої увійшли 17 віршів, написаних влітку 1945 року і присвячені подрузі поета Я. Іщук-Безкоровайній.

Помер у 1945 році.

Пиндус, Б. Будка Богдан [Текст] / Б. Пиндус // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1. А – Й. – С. 194.

Будка Данило (Громадський діяч)

Данило Будка народився в 1895 році в с. Добромірка Збаразького району. Брат Никити Будки. Закінчив гімназію у Тернополі. Під час Першої світової війни служив в австрійській армії. У 1928 році виїхав до Канади (м. Вінніпег). Працював редактором «Канадійського фермера», «Канадійського українця». У 1930-40 рр. був керівником канадсько-українського ін-ту «Просвіта». Організував «Виробничу кооперативу рукавиць» та «Опалову кооперативу Пн. Вінніпега», підтримував спортивні організації.

Помер 30 січня 1981 р.

Весна, Х. Будка Данило Михайлович [Текст] / Х. Весна, Б. Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1. А – Й. – С. 194.

Мельничук, Б. Будка Данило Михайлович [Електронний ресурс] / Б. Мельничук, Х. Мельничук // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2004. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=36540, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 03. 2020.

Будка Никита

(Релігійний діяч)

Микита Будка народився 7 червня 1877 року в селі Добромірка (Збаразький повіт, Королівство Галичини і Володимирії, Австро-Угорська імперія, нині Збаразький район, Тернопільська область) у селянській родині. Початкову освіту здобув у рідному селі, згодом навчався у Першій класичній гімназії в Тернополі, яку закінчив у 1897 р. з відзнакою. Був вихователем дітей князя П. Сапіги в с. Більче-Золоте (нині Борщівського району). 1902 р. у Відні відбував військову службу.

Вивчав право у Львівському університеті, богослов'я у Львівській Духовній семінарії та в Університеті «Канізіанум» (Інсбрук, Австрія). 14 жовтня 1905 р. отримав священичі свячення з рук Митрополита Андрея (Шептицького). Потім здобув ступінь доктора богослов'я у Віденському університеті (1909 – *Диссертация докторска: Дисципліна Грецької Церкви в світлі полеміки за часів Фотія*). Під час студій (1907 р.) організував філію австрійського Товариства св. Рафаїла для охорони українських емігрантів з Галичини та Буковини: працював у цій організації п'ять років.

Після закінчення теологічних студій у Відні та Інсбруці отримав 14 жовтня 1905 року священичі свячення з рук митрополита Андрея Шептицького. Був префектом Духовної семінарії у Львові, радником подружнього трибуналу та референтом імміграційних справ, засновником і редактором місячника «Емігрант» (1910-1912 р). Опікувався українськими емігрантами в Австрії, Німеччині, Бразилії, Аргентині, Канаді та Боснії.

15 липня 1912 року Папою Пієм XI призначений єпископом для українців-католиків у Канаді й титулярним єпископом Патари. В Канаді він організував активну душпастирську діяльність та заклав основу для подальшого розвитку української греко-католицької митрополії.

Єпископська хіротонія відбулася у Львові 13 жовтня 1912 р.(за іншими даними 14 жовтня).

Засновує в Канаді гуртожитки для української молоді. За час перебування в Канаді організовував парафії, будував церкви і школи, засновував бурси: ім. Митрополита Андрея Шептицького в Сен-Боніфас (Манітоба) та ім. Тараса Шевченка в Едмонтоні (Альберта); Дівочу академію Пресвятого Серця Христового в Йорктоні (Саскачеван), притулки для сиріт (у селах Мондер й Айтуна), народні дома, осередки «Просвіти», допомогів товариства, започаткував часопис «Канадійський Українець», видав молитовник, боровся проти сектантства. У 1913 р. організував Собор, на якому затверджено правила Русько-Католицької Церкви в Канаді. У 1918 р. прийняв канадське громадянство. Того ж року організував два просвітньо-фермерських з'їзди, а в 1919-у заснував Українську

Народну Рад у Вінніпезі. У 1924 році в Йорктоні скликає перший собор греко-католицького

духовенства. В 1927 році подав у відставку з посади правлячого єпископа, за ним було збережено титул *почесного єпископа*.

У 1928 р. через погіршення здоров'я повертається в Україну, та стає Генеральним Вікарієм Митрополічної Капітули у Львові. Займається відновленням санктуарію Богородиці в Зарваниці.

11 квітня 1945 року Никита Будка разом з іншими єпископами Української греко-католицької церкви арештований більшовицькою владою. Його звинувачено в тому, що він викладав у підпільній семінарії, відправляв в 1939 р. панахиди жертвам більшовицького терору, агітував за відокремлення України від СРСР. Засуджений до 8 років таборів особливого режиму і призначив відбування терміну ув'язнення в Казахстані.

Помер 1 жовтня 1949 р. «від серцевого нападу» у таборі Караганди, у віці 72 років. Місце поховання – невідоме, хоч відомо, що воно знаходилося на одному із цвинтарів Карлагу, біля села Каражар. Але, хоча мешканці села нічого не знають і нічого не чули про табірний цвинтар, врешті-решт з'ясувалося, що він був на тому місці, де сьогодні розміщена свиноферма.

Обряд беатифікації відбувся 27 червня 2001 р. у м. Львові під час Святої Літургії у візантійському обряді за участі Івана Павла II.

Бомба, І. Життя й діяльність преосвященного єпископа Никити Будки [Текст] / І. Бомба // Збаражчина: зб. ст., матеріалів і споминів / ред. В. Жила; літ ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1980. – Т.1 – С. 498-509: фотогр.

Боклінка, Н. Мученик за віру християнську [Текст] / Н. Боклінка // Збараж – місто в Медоборах. – Тернопіль, 2001. – С. 14-15.

Головин, Б. Мученики та ісповідники Української церкви ХХ століття [Текст]: Нариси. Статті. Дослідження / Б. Головин. – Тернопіль, 2000. – С. 77-81.

Гудеш, Т. Святі посеред нас [Текст]: [Папа Римський беатифікував 29 осіб – серед них єпископ Н. Будка] / Т. Гудеш // Українське слово. – 2001. – 27 черв. – 4 лип. – С. 10.

Кравчук, В. Перед світанком завтрашнього дня [Текст]: [до 60-ї річниці з дня представлення до Господа М. Будки] / В. Кравчук // Народне слово. – 2009. – 2 жовт.

Кравчук, В. Перед світанком завтрашнього дня... [Текст]: [земний шлях блаженного Никити (Микити) Будки] / В. Кравчук // Вільне життя плюс. – 2010. – 14 лип. – С. 6: фотогр.

Кульпа, Т. Світоч української церкви [Текст]: [до 130-річчя від дня народж. Микити Будки] / Т. Кульпа // Народне слово. – 2007. – 15 черв.

Кучабський, Н. Блаженний Микита Будка [Текст] / Н. Кучабський // Гомін волі. – 2009. – 9 жовт. – С. 2. – (Нашого цвіту – по всьому світу).

Моргун, О. Збаражчина має свого святого [Текст] / О. Моргун // Народне слово. – 2009. – 9 жовт.

Мудрий, С. [Микита Будка] [Текст] / С. Мудрий // Мудрий, С. Нарис історії церкви в Україні / С. Мудрий. – Вид. 4-те. – Жовква : Місіонер, 2010. – С. 455–456.

Нарогович, С. Священномученик родом з Добромірки [Текст] / С. Нарогович // Народне слово. – 2009. – 20 листоп.

Нескорена церква: Українська греко-католицька церква у XX столітті [Текст]: [У документі ЦК КП(б)У йдеться про проведення операції по арештах антирадянського духовенства греко-католицької церкви, зокрема про Н. Будку] // Людина і світ. – 1995. – № 3-4. – С. 9-14; № 5-6. – С. 6-11. – (Документи свідчать).

Патарак, І. В. Діяльність єпископа Никити Будки щодо організаційного становлення «Української греко-католицької церкви Канади» [Текст] / І. В. Патарак // Держава і право. – 2009.

Франко, П. Блаженний Микита Будка Єпископ греко-католиків Канади, 1877–1949 [Текст] / П. Франко // Франко, П. Репресоване духовенство УГКЦ / П. Франко. – Вид. 2-ге, допов. – Львів, 2008. – С. 172–175.

Янківська, С. Високий дух блаженного [Текст]: [вшанування в с. Добромірці Збараз. р-ну та м. Збаражі 60-ї річниці смерті блаженного священномученика Никити Будки] / С. Янківська // Божий сіяч. – 2009. – № 11 (листоп.). – С. 5 : портр. – (Ісповідник віри).

125 років від дня народження Будки Никити (07.06.1877 — 01.10.1949) [Текст] // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2002 рік: бібліогр. список. – Тернопіль, 2002. – С. 47-48.

140 років від дня народження Будки Никити (7.06.1877 – 1.10.1949) – Першого Єпископа УГКЦ в Канаді, Генерального Вікарія Митрополичої Каппітули у Львові, релігійного діяча // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2017 рік / Збараз. центр. бібл. сист., центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2015. – С. 30-33.

Будка Микита (1877-1949) – церковний діяч, доктор богословія // Енциклопедія Українознавства [Текст] / під ред. В. Кубійовича. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 184.

Будка Микита [Текст] // Землі Збараської славетні імена / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від. ; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк. – Збараж, 2019. – С. 5-9.

Будка Никита – релігійний діяч [Текст] // «Журавлина» книга: Тернопільська українська західна діаспора: слов. імен. А – Ї / Упор.-ред.: Б. Мельничук, Х. Мельничук. – Тернопіль, 1999. – Ч. 1. – С. 75-76.

Владика Никита Будка [Текст]: до 140-річчя від дня народження: попереджув. дов. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – 20 с.

Головин, Б. Будка Никита (Микита) Михайлович [Текст] / Б. Головин, М. Комариця // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1. А – Й. – С. 194: фотогр.

Микита Будка [Текст] // Мученики за віру Христову: бібліогр. нарис. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; підгот. Н. Сенчишин. – Збараж, 2010. – С. 11-15.

Мовчан, О. М. Будка Никита [Текст] / О. М. Мовчан // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – Київ, 2003. – Т. 1: А - В. – С. 390.: іл.

[Про М. Будку] [Текст] // Реабілітовані історією: кн. пам'яті Збараз. р-ну. – Тернопіль, 2006. – С. 22-24.

Творець краси духовної [Текст]: до 130-річчя від дня народж. Микити Будки: бібліогр. дов. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; підгот. Т. Кульпа. – Збараж, 2008. – 8 с.

Никита (Будка) [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Никита_\(Будка\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Никита_(Будка)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 03. 2020.

Комариця, М. Будка Никита [Електронний ресурс] / М. Комариця // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2004. – Режим доступу: http://esu.com.ua/-search_articles.php?id=36541, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 03. 2020.

Горішна, М. Никита Будка – перший єпископ УГКЦ в Канаді [Електронний ресурс] / М. Горішна // Католицький оглядач. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <http://catholicnews.org.ua/nikita-budka-pershiy-iepiskop-ugkc-v-kanadi>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 03. 2020.

Загородний Максим (Громадський діяч)

Максим Теодорович Загородний народився 5 березня 1850 р. в селі Добромірка Збаразького району Тернопільської області. 2 жовтня 1876 року М. Загородний одружився на Параскевії Ручинській, уродженці села Добромірка. У Максима та Параскевії було восьмеро дітей:

Був війтом у містечку Підволочиськ.

Він запровадив будову залізниці неподалік свого села. Після закінчення будівництва, залізничну станцію назвали на його честь – Максимівкою. Станцію відкрито 4 листопада 1871 року, одночасно із відкриттям руху на всій лінії Тернопіль – Підволочиськ. Сучасна назва станції – Максимівка-Тернопільська вживається після 1950-х років, є вантажно-пасажирською проміжною залізничною станцією Тернопільської дирекції залізничних перевезень Львівської залізниці.

Максим Загородний був розумним, статечним чоловіком, якого всі поважали та любили.

Помер Максим Загородний 23 березня 1902 року та похований на цвинтарі у селі Добромірка. Його жінка Параскевія померла 15 листопада 1917 року.

Внук та правнучка Максима Загородного – Тадей Олександр та Дарія Загородні, які у 1949 році емігрували до міста Сідней (Австралія), написали книгу «Подорож однієї сім'ї зі Львова до Сіднею». В книзі описано нелегку історію родини Загородних.

Загородний, Т. О. Подорож однієї сім'ї зі Львова до Сіднею [Текст] / Тадей Олександр Загородний, Дарія Загородна. – [Б. р.: Б. в.], 2013 (Мельбурн: Eureka Printing Pty Ltd). – 249 с.: іл.

Загородний Максим Теодорович [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/-Загородний_Максим_Теодорович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 03. 2020.

Загородний Максим Теодорович [Електронний ресурс] // Wikiwand. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: https://www.wikiwand.com/uk/Загородний_Максим_Теодорович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 03. 2020.

Ядлось, А. Максимівка названа на честь мого прапрадіда [Електронний ресурс] / А. Ядлось // Свобода. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <https://svoboda.te.ua/maksymivka-nazvana-na-chest-moho-prapradida/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 03. 2020.

Заяць Павло ***(Військовик)***

Заяць Павло Федорович народився 1911 року в селі Добромірка нині Збаразького району Тернопільської області.

Учасник національно-визвольних змагань, член ОУН, вояк УПА.

У 1945 році Павла Федоровича повісили органи НКДБ на Ринковій площі в смт. Підволочиськ. 4 жовня 2009 року там була відкрита пам'ятна дошка.

Кміцикевич-Цебрівська

Наталія Миколаївна

(Піаністка, педагог)

Наталія Миколаївна Кміцикевич-Цебрівська 20 листопада 1896 року на Тернопільщині у селі Добромірці в родині священика. Батько помер у тому ж 1896-му. Мати, сестра композитора Івана Левицького, була чудовою п'яністкою і вчителькою фортепіано. Після смерті чоловіка з дочкою переїхала до Перемишля. Помітивши музичне обдарування Наталі, почала навчати її гри на фортепіано. Згодом дівчинка вступила до перемишльського Інституту для дівчат. При закладі діяла музична школа, де Наталя продовжила музичну освіту в класі відомої галицької п'яністки Ольги Окуневської, уродженки Косівщини, учениці М. Лисенка й однієї з перших випускниць-українок Віденської консерваторії. Про гру Наталі Цибрівської сучасники відгукувалися дуже добре. Зокрема, на одному з шкільних концертів дівчину слухав С. Людкевич і відзначив її самобутній піаністичний таланти: «Були між точками програми і продукції справді артистичні й концертні. До них належить відоме «Rondo capriccioso» Мендельсона, яке ставить майже віртуозні вимоги технічні, відіграні 15-літньою дівчиною Н. Кміцикевичівною технічно взірцево, з цілковитим опануванням змісту, природним фразуванням і свободою».

Після чотирьох років навчання в Перемишлі Наталя вступає до Львівського вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, де навчається два роки (1912–1914) у Марії Криницької (фортепіано) та Станіслава Людкевича (теоретичні предмети). Разом з нею в інституті навчалися й дві її товаришки з Перемишля, у майбутньому відомі п'яністки – Ірина Негребецька та Володимира Божейко. З останньою Наталія Миколаївна виїхала на музичні студії до Відня. У столиці Австрії Наталя провела шість років – від 1915 до 1921. Закінчивши консерваторію в класі Карла Радля, навчалася далі приватно, провадила активне концертне життя, виступаючи, зокрема, на Шевченківських вечорах. Її гра набувала щораз більшого викінчення і зрілості, а музикальність і відчуття композиторських стилів була напрочуд точними. Захоплений високою професійністю молоді п'яністки, композитор Борис Кудрик, що також на той час перебував у Відні, написав спеціально для неї фортепіанну прелюдію і подарував з присвятою.

У Відні Наталя познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком – Дмитром Цибрівським, який студіював тут на політехніці. Дмитро дуже любив музику, входив до одного з музичних товариств, був диригентом створеного ним же студентського хору. Саме музика зблизила молодих людей. Повернувшись до України, вони одружилися й оселилися в Надвірній, де Дмитро отримав працю. Обидвоє були великими патріотами, брали участь у житті української громади: Дмитро Цибрівський певний час був головою місцевої «Просвіти», керував хором товариства, опікувався «Пластом», спортивним товариством «Бескид»; Наталя увійшла до «Союзу українок», брала участь у проведенні щомісячних вечорів, різних свят, давала приватні уроки музики. У подружжя народилося двоє дітей: син Юрій та донька Тетяна. Юрко пішов слідами матері. Закінчивши Станиславівську гімназію та філію Музичного інституту ім. М. Лисенка (клас фортепіано Стефанії Крижанівської), вступив до Львівської консерваторії, а 1943 року виїхав на навчання до Відня. З того часу п. Наталя втратила контакт із сином і дуже журилася його долею. Однак

потім в сім'ю Цибрівських прийшло справжнє лихо: 11 листопада 1943 року німці провели в Надвірній масові арешти, схопивши і Дмитра Цибрівського; разом з багатьма іншими українцями він був закатований в Станиславівській тюрмі.

*Випускники
диригентсько-хоро-
вого відділу Івано-
Франківського музич-
ного училища та їхні
концертмейстери
(зліва направо): Анна
Шуплат, Наталія
Цибрівська, Ольга
Литвинович.*

Початок 1950-х рр.

Після війни Наталя Цибрівська працювала в музичній школі та музичному училищі Станіслава (Івано-Франківська). На той час у закладах поступово відновлювалось навчання, але бракувало викладачів різних спеціальностей, тож прихід такої висококваліфікованої піаністки був зустрінутий і вчителями, і дирекцією дуже радо. У Станіславі Наталя Миколаївна активно виступала в училищних та шкільних концертах – тематичних, присвячених творчості різних композиторів, у річних звітах. В її репертуарі були десятки творів, починаючи від музики Барокко й закінчуючи українською класикою. Її виступи залишали незабутнє враження – п'яністка вміла повністю поринути в море звуків і занурити в них інших. Акомпануючи співакам, допомагала їм увиразнити музичну образність і повніше розкрити власний талант. Колишня випускниця і викладачка музичного училища Мирослава Литвинович-Радловська сьогодні згадує п. Наталю як чудову людину і п'яністку надвисокого рівня. До тепер в її пам'яті живе враження від виконання нею Третього фортепіанного концерту Бетховена: «Хоч п. Наталя була вже старшого віку, але концерт чудово звучав. Любов до музики, вміння і знання

переважали все. Вона одушевлялася музикою, була з тих, що ніколи з нею не поривали, що жили музикою».

Наприкінці 50-х років Наталя Цибрівська з донькою поселилися в Станіславі. Приблизно в цей час вони отримали звістку від Юрія, який проживав в Америці. Він став викладачем в Українському музичному інституті в Нью Гейвені, багато концертував, пропагуючи українську музику. Його діти також стали музикантами.

Наталя Миколаївна мала змогу відвідати сина 1972 року, коли була вже на пенсії.

Наталія Цибрівська з сином Юрієм. США, 1972 р.

Відійшла Наталія Цибрівська 7 березня 1986 року тихо і скромно. Відійшли у вічність і її діти. Та головне, щоб не відійшла у ту ж вічність пам'ять про неї, щоб вона нагадувала нам про людину, яка, відмовившись від блискучої піаністичної кар'єри, присвятила себе вихованню молодих музикантів.

За інформ. Галини Максим'юк

Медведик, П. Наталія Миколаївна Кміцикевич-Цибрівська – (28.11.1896, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 07.03.1986, м. Івано-Франківськ) – піаністка, педагог [Текст] / П. Медведик // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2005. – Т. 2. К – О. – С. 93-94.

Наталя Кміцикевич-Цибрівська (1896-1986) – піаністка, педагог [Текст] // Визначні постаті Тернопілля: біогр. зб. / уклад.: О. Бенч, В. Троян. – Київ, 2003. – С. 74-76: фотогр.

Максим'юк, Г. «Вона ніколи не переривала зв'язку з музикою, жила й надихалась нею» [Електронний ресурс] / Г. Максим'юк // Галицький кореспондент. – Електрон. текст. та граф. дані. –

[Україна], 2011. – Режим доступу: <https://gk-press.if.ua/x5641/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 02. 04. 2020.

Максим'юк, Г. Музика надихала її [Електронний ресурс] / Г. Максим'юк // Свобода, док. PDF. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <http://www.svoboda-news.com/arxiv/pdf/2013/Svoboda-2013-11.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 02. 04. 2020.

Максим'юк, Г. Наталя Цибрівська [Електронний ресурс] / Г. Максим'юк // Українська музика, док. PDF. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [2012]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/Ukrmuzyka_2012_1_12%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Ukrmuzyka_2012_1_12%20(2).pdf), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 02. 04. 2020.

Попко, З. Н. Кміцикевич-Цибрівська Наталія Миколаївна [Електронний ресурс] / З. Н. Попко // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=8673, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 02. 04. 2020.

Кравчук Володимир

(Поет, публіцист, літературознавець, редактор)

Володимир

Ярославович Кравчук

народився 10 листопада 1960 р. в с. Добромірка, Збаразького району Тернопільської області. Після закінчення школи навчався на лікувальному факультеті Кременецького медичного училища,

яке закінчив у 1981 році.

У 1986 р. брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. У 90-их роках працював фельдшером невідкладної медичної допомоги в м.Тернопіль. Служив в армії.

У 2002-2007 рр. навчався у Харківському міжнародному фінансово-економічному інституті (нині – Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету).

Упорядкував та видав два випуски (2001, 2006) літературно-мистецького альманху «Рушник» у м. Збараж. У це видання ввійшли твори авторів літстудійців однойменної літературно-мистецької студії, яка працює при Збаразькому районному будинку культури.

Із грудня 2007 р. по березень 2009 р. працював редактором Збаразької районної газети «Народне слово», а також помічником санітарного лікаря районної санепідемстанції (м. Збараж). З квітня 2009 року керівник літературно-мистецької студії «Рушник» при Збаразькому РБК.

Член Національної спілки письменників України (1999), НСЖУ (1998). Лауреат літературно-мистецької премії ім. І. Блажкевич, премії журналу «Літературний Тернопіль.». Дипломант премій ім. В. Вихруща та італійського часопису «Giorni nostri». Володар «Золотої медалі української журналістики». Редактор багатьох поетичних збірок, видань для дітей та юнацтва.

Твори друкувалися в українській періодиці, у виданнях Латвії, Італії, Канади, США, Австралії. Друкувався в альманасі «Вітрила-80», колективному збірнику «Веселий ярмарок», у журналах «Дзвін» («Жовтень»), «Перець», «Малятко», «Тернопіль», «Вітчизна». Свої твори також друкував у часописах Латвії, Італії, США, Австралії. Більшість творів написана для дітей. Окремі твори з цієї тематики брали участь в Міжнародному конкурсі талановитої молоді «Гранослов» м. Київ.

Вірші Володимира Кравчука покладені на музику, яку написали Ю. Бірковий, В. Добровольський, Л. Панюс (м. Тербовля).

Із 1998 року – член Національної спілки журналістів України, а з 1999 р. – Національної спілки письменників України.

В 2020 р. В. Кравчуку вручено Почесну грамоту ім. Бориса Олійника, за підписом голови УФК академіка Олександра Бакуменка (м. Київ), за активну творчу, громадську та благодійницьку діяльність на ниві відродження і розвитку національної культури.

Хрін, В. Творча палітра Володимира Кравчука [Текст]: літ. нарис / В. Хрін. – КМЦ «Рушник», 2010. – 32 с.

Володимир Кравчук [Текст]: [біогр.] // Літературне Тернопілля. – Тернопіль, 2007. – С. 348.

Володимир Кравчук [Текст]: [біогр.] // Подільська толока: альм. літ. об-ня / упоряд. З. Кіпібіда. – Вип. 8. – Тернопіль, 2012. – С. 136.

Кравчук Володимир [Текст] // Подільська толока: альм. літ. об-ня / упоряд. В. Барна. – Тернопіль, 2004. – С. 196: фотогр.

Бачинський, Я. «Починаю з чистого аркуша» – так сказав член Національної спілки письменників і журналістів **Володимир Кравчук** під час вручення йому в приміщенні обл. філармонії літературної премії ім. Іванни Блажкевич [Текст] / Я. Бачинський // Народне слово. – 2001. – 9 лют. – С. 3: фотогр.

Біркова, І. Зустріч з поетом у Залужанській школі [Текст] / І. Біркова // Народне слово. – 2011. – 14 жовт. – С. 7: фотогр.

Володимира Кравчука нагороджено премією «Літературного Тернопілля» [Текст] // Народне слово. – 2010. – 24 груд. – С. 3: фотогр.

Заяць, Ю. Ювілейний рубіж поета Володимира Кравчука [Текст] / Ю. Заяць // Народне слово. – 2010. – 5 листоп. – С. 1, 4: фотогр.

Коли душа багата [Текст]: [з нагоди 45 річн. письм. В. Кравчука] // Народне слово. – 2005. – 4 листоп. – С. 3: фотогр.

Кравчук Володимир увійшов до ради Тернопільської філії Національної спілки письменників України [Текст] // Народне слово. – 2001. – 21 верес. – С. 2.

Кравчук, В. Володимир Кравчук: «Гірчить солодка жінка, наче кава, що мліє в чашці, мов у сповитку...» [Текст]: [інтерв'ю] / пров. А. Кушнірук // Свобода. – 2007. – 13 жовт. – С. 8.

Кравчук, В. Поет, літературознавець, публіцист Володимир Кравчук зустрічає життєвий ювілей [Текст] / В. Кравчук (краєзн., прим. уклад.) // Народне слово. – 2015. – 6 листоп. – С.8: фотогр.

Михайлюк, С. Бентежна мелодія слова [Текст]: [у члени Спілки письм. прийнято Володимира Кравчука] / С. Михайлюк // Вісник історії краю. – №11-12. – С. 7.

Огінська, Т. Молодші школярі познайомилися з творчістю Володимира Кравчука [Текст] / Т. Огінська // Народне слово. – 2014. – 13 черв. – С. 3: фотогр.

Премію Іванни Блажкевич присуджено поету-збаражанину, члену Національної спілки письменників та журналістів – Володимиру Кравчуку [Текст] // Народне слово. – 2002. – 1 січ. – С. 3: фотогр.

Семеняк, В. Неймовірного чару і краси птахи світла [Текст] / В. Семеняк // Літературний Тернопіль. – 2011. – № 1. – С. 76-78. – Рец. на кн.: **Кравчук, В. Снопеліле озеро** [Текст]: вибране / В. Кравчук. – Тернопіль: Терно-граф, 2010. – 108 с.

Сиско, І. «ВІР» – інновація Володимира Кравчука та Раїси Обшарської [Текст]: [вийшла у світ ще одна книжка нашого відомого земляка В. Кравчука у співавторстві з Р. Обшарською] / І. Сиско // Народне слово. – 2019. – 31 трав. – С. 6: фотогр.

Сиско, І. Квіти визнання та надії – для Володимира Кравчука [Текст] / І. Сиско // Народне слово. – 2005. – 18 листоп. – С. 4: фотогр.

У поета золота душа [Текст]: [Володимир Кравчук – 40] // Народне слово. – 2000. – 10 листоп. – С. 2: фотогр.

Філик, І. «День Києва» у Збаражі [Текст]: [вруч. чл. квіток Нац. спілки письм. України І. Горбатову (помертню) і В. Кравчуку] // Народне слово. – 1999. – 19 листоп. – С. 4: фотогр.

Філик, І. Італійські диплом і медаль Володимир Кравчуку [Текст] / І. Філик // Народне слово. – 2007. – 18 січ. – С. 4.

Хрін, В. «Так хочеться, щоб ніжність не зів'яла» [Текст]: [про письм. В. Кравчука] / В. Хрін // Народне слово. – 2006. – 20 жовт. – С. 2: фотогр.

Хрін, В. Володимир Кравчук зустрівся з діворою [Текст] / В. Хрін // Народне слово. – 2011. – 3 черв. – С. 4: фотогр.

Хрін, В. Для дівчаток і хлоп'ят... [Текст] : [про нові зб. віршів для дітей В. Кравчука] / В. Хрін // Народне слово. – 2011. – 11 берез. – С. 4.

Штрихи до портрета Володимира Кравчука [Текст] // Літературний Тернопіль. – 2011. – №2. – С. 148. – Рец. на кн.: **Хрін, В. Творча палітра Володимира Кравчука** [Текст]: літ. нарис / В. Хрін. – КМЦ «Рушник», 2010. – 32 с.

Яркун, А. «Мій листопаде, ти прийшов, прийшов до мене п'ятдесятим» [Текст]: Володимир Кравчук відзначив золотий ювіл. / А. Яркун // Народне слово. – 2010. – 19 листоп. – С. 1, 4.

«Дарую Вам тепло душі своєї» [Текст]: реком. бібл. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; підгот. В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Збараж: [б.в.], 2010. – 17 с.: фотогр.

Барна, В. Кравчук Володимир Ярославович [Текст]: [біогр.] / В. Барна // Тернопільський Енциклопедичний словник. Т. 2: К-О. – Тернопіль, 2005. – С. 214: фотогр.

Володимир Кравчук [Текст]: [біогр.] // Письменники Тернопілля. Члени Національної спілки письменників України: бібліограф. довід. – Тернопіль: Терно-граф, 2010. – С. 58: фотогр.

Кравчук Володимир [Текст] // Літературна Збаражчина : реком.-бібліогр. покажч. / Терноп. обл. від-ня Всеукр. громад. орг. «Укр. бібл. асоц.», Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. П. Сороки. – Збараж; Тернопіль, 2017. – С. 100-112: фотогр.

Кравчук Володимир [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Література землі Збаразької: бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Вип. 3. – Збараж, 2015. – С. 31-34: фотогр.

Кравчук Володимир Ярославович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С. 41-43.

Кравчук Володимир Ярославович [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2015 рік / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2014. – С. 40-45: фотогр.

Кравчук Володимир Ярославович [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2020 рік / Збараз. централіз. бібл.

система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2019. – С. 40-45: фотогр.

Кравчук Володимир Ярославович [Текст] // Лауреати літературних премій – наші земляки: бібліогр. покажч. / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2006. – С. 60-63.

Кравчук Володимир Ярославович [Текст] // Література землі Збараської: бібліогр. посіб. / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Вип. 2. – Збараж, 2005. – С. 33-34.

Кравчук Володимир Ярославович [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кравчук_Володимир_Ярославович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 09. 04. 2020.

Кравчук Володимир Ярославович [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2014. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=2598, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 09. 04. 2020.

Кравчук Володимир [Електронний ресурс]: [біогр., творчість] // Письменницький портал Пилипа Юрика та Міжнародного фонду ім. Павла Глазового. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: <https://pilipyurik.com/ukrainskie-literatory/874-kravchuk-volodymyr>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 09. 04. 2020.

Кравчук Володимир Ярославович [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/2013-01-17-13-23-50/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 09. 04. 2020.

Семеняк, В. Гортаючи словомиті Володимира Кравчука [Електронний ресурс] / В. Семеняк // Свобода. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://svoboda.te.ua/gortayuchy-slovomyti-volodymyra-kravchuka/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 09. 04. 2020.

Ломаківська Наталія

(Фельдшер-акушер)

Наталія Іванівна Ломаківська народилась 11 червня 1926 року в с. Воловиця Борзнянського району Чернігівської області. Там пішла в школу і навчалась до 1942 року. 1942-43 рр. переховувалась від німецької окупації. В 1943 році вступила до Ніжинської фельдшерсько-акушерської школи, де навчалась до 1946 року.

У 1946 році по розподілу потрапила в Нове село, Підволочиського району. В цьому ж році була переведена в Добромірківський фельдшерсько-акушерський пункт, де пропрацювала 50 років.

Це лікар від Бога, яка користувалась повагою не тільки односельчан, а й мешканців навколишніх сіл. На прийом до неї приїжджали навіть жителі м. Збаража. Постійно її фото було розміщене на дошці пошани в Збараській районній лікарні.

У 1949 році одружилась з Ломаківським Іваном, в шлюбі з яким народилось двоє дітей: Ломаківські Володимир (1953 р.н.) та Юрій (1958 р.н.).

Все своє життя вона присвятила улюбленій професії. У 1996 році пішла на заслужений відпочинок, та навіть тоді ніколи нікому не відмовляла, хто звертався за допомогою. Діагнози встановлювала без аналізів, які у лікарні тільки підтверджували.

На даний час Наталією Іванівною опікується син Юрій.

(Народне слово 1996 р., червень)

[Наталія Іванівна Ломаківська] [Текст, фотогр.] // Колгоспне життя. – 1982. – 19 черв.

Марцинюк Андрій

(Письменник, громадсько-політичний діяч)

Андрій Марцинюк народився 20 березня 1862 року в селі Добромірка Збаразького району Тернопільської області. Закінчив початкову школу, працював у Добромірці ковалем. На формування його національного світогляду й соціальних переконань вирішальний вплив справили священник Г. Боднар. Познайомився з Іваном Франком та Лесем Мартовичем, це сприяло зацікавленню та публікаціям у прогресивних видавництвах Галичини: «Громадський голос», «Літературно-науковий вістник», «Народ», «Радикал», «Хлібороб».

Писав вірші, новели та фейлетони на актуальні теми сільського життя. Його авторству належать гумористичні оповідання, в яких зображував життя бідноти та засуджував свавілля сільських урядовців:

- «Хитрі пута» (1891)
- «Чому б бідним не дуріти» (1893)
- «Хлопські приятелі» (1896)
- «Голодишні пироги» (1913)
- «Запомога» (1913).

У публіцистичних статтях

- «Доля заступника громади»,
- «Крайні потреби наших людей»,
- «Причинки до пояснення еміграції»,
- «Про круте кретенко»,
- «Спільність межі простим народом і єго вороги», написаних протягом 1890-1906 років, виступав на захист селян, обстоював народну освіту та застерігав від еміграції.

Свого часу значного розголосу набрала його стаття «З щасливого Поділля» (часопис «Народ», 1892) – про причини

масової еміграції населення Поділля й Покуття у Бессарабію – до Російської імперії. Цю роботу передрукували всі українські чимало слов'янських та німецькомовних часописів Австро-Угорщини.

Популярними у студентської і гімназійної молоді були його коротенькі оповідання-«образки» з народного життя. Збереглися свідчення Яцка Остапчука про вплив творів Марцинюка на студента Краківського університету (в майбутньому новеліста Василя Стефаника). Разом з Яцком Остапчуком та Сафатом Шмігером займав чільні позиції у культурно-освітній та організаційно-політичній роботі в Збаразькому повіті. Безпосередньо брав участь в організації перших читалень товариства «Просвіта» та кооперативних крамничок, проводив передвиборчі віча – на підтримку народних кандидатів, зокрема Івана Франка, послів до австро-угорського парламенту і галицького сейму.

Листувався з Михайлом Грушевським, Володимиром Гнатюком, Михайлом Драгомановим, Іваном Франком. Факти з публікацій Марцинюка Іван Франко використав у статтях «Еміграція галицьких селян» і «Голос селянина про еміграцію».

Помер А. Марцинюк 16 серпня 1938 року у рідному селі Доброміріці, де й відбувся його величавий похорон.

Остап'юк, М. Одиссея мого діда Ілька Марцениюка [Текст] / М. Остап'юк // Свобода. – Тернопіль. – 2016. – 15 лип.

Пилипчук, Й. Андрій Марцинюк – кореспондент і сподвижник Івана Франка [Текст]: (до 70-річчя від дня смерті): [спомини жительки Добромірки Й. О. Пилипчук про громад. діяча і літератора] / Й. Пилипчук // Народне слово. – 2008. – 18 лип.

Франко, І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. Л., 1910; Переписка Михайла Драгоманова з Михайлом Павликом. Т. 7. Чц., 1911; Посмертна згадка [Текст] / І. Франко // Діло. – 1938. – 28 жовт.

20 березня 1862 року у с. Добромірка Збаразького району народився Марцинюк Андрій (псевдо Марцін Ян, Грицько

Сумовитий та ін.) – громадсько-політичний діяч, літератор [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2017 рік / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2016. – С. 12.

Марцинюк Андрій (псевд. і крипт. Андрунюк, Марцін Ян, Селянин, Сумовитий Грицько, А. М., М-рц-н-к Андрей та ін.; 20.III.1862, с. Добромірка, тепир Збараського р-ну Терноп. обл. – 16.VIII.1938, там же) – укр. письменник [Текст] // УЛЕ. Т. 3: К-Н. – Київ, 1995. – С. 306

Медведик, П. Марцинюк Андрій (20.03.1862, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 16.08.1938, там само) – громадсько-політичний діяч, літератор [Текст] / П. Медведик, о. Р. Сливка // Тернопільський Енциклопедичний словник. Т. 2: К-О. – Тернопіль, 2005. – С. 467.

Марцинюк Андрій [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Марцинюк_Андрій, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 04. 2020.

Медведик, П. Марцинюк Андрій [Електронний ресурс] / П. Медведик // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=64026, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 04. 2020.

Романюк, Т. Марцинюк Андрій [Електронний ресурс] / Т. Романюк // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=64026, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 04. 2020.

Небеш Степан

(Військовик, діяч культури)

Степан Небеш народився 3 травня 1896 року в с. Добромірка Збаразького району. Закінчив гімназію в м. Тернополі.

«З вибухом Першої світової війни зголосився як доброволець до Легіону Українських Січових Стрільців. Усі добровільці в кількості лише 2,500 осіб (10,000 добровільців австро-угорський генеральний штаб за намовою шовіністських поляків-старшин не прийняв) виїхали 3-го вересня 1914 року зі Стрия на Закарпаття і тут, в селах Горонда і Страбічево (біля Мукачева) почався їх вишкіл. В тому часі московська царська армія зайняла Галичину і загрожувала Угорщині. Після тритижневого прискішеного вишколу австрійський штаб вислав на фронт 1-ий курінь УСС під командою Василя Дідушка боронити австро-угорську країну. Тут, на самій границі, під селом Веречки (шлях Стрий-Мукачів) відбувся 28-го вересня 1914 року перший бій УСС з москалями. В тому бою з козацькою кіннотою С. Небеш у сотні О. Яримовича і в чоті хорунжого Василя Кучабського був поранений і через Будапешт заїхав до шпиталю у Відні. Повернувшись із Відня до Коша УСС, а звідтам на фронт, в 1915-1917 роках брав участь в подільських боях з російським військом над річками Золота Липа і Стрипа, у запеклих боях 1-го липня 1917 року в селі Конюхів (біля Бережан) загинув сотник О. Яримович і комендант стрілецькі кінноти пор. Роман Камінський, а десятник Степан Небеш попав у московський полон. Полонених УСС москалі вели через містечко Озірна до Тернополя. Полонений Степан Небеш, будучи в Тернополі, втік з полону і деякий час переховувався у знайомих, а згодом виїхав до Станиславова. В кінці липня 1917 року він виїхав до

Києва і там працював у видавництві Літературно-Наукового Вісника та був членом Українського Національного Хору під керівництвом Стеценка, Кошиця і Леоктовича. У 1917 році він вступив до куреня Січових Стрільців, яким командував Євген Коновалець, і з цим куреном в ранзі поручника перебув всю російську війну.

В 1920 році С. Небеш захворів на тиф і повернувся до Галичини. У Львові 1921 року студіював право на Тайному Українському Університеті; в 1927 році закінчив правничі студії, три роки працював як судовий аплікант в Окружному суді в Тернополі, а в 1930 році отримав номінацію на становище судді у місті Надвірна. Під час німецької окупації С. Небеша заарештували німці і по тяжких знущаннях, нарешті звільнили його з келії смерти в Станиславові. Перед приходом другої большевицької окупації він виїхав з родиною на еміграцію до Німеччини, я з табору в Мітельвальді виїхав у 1949 році до Америки, де замешкав в Клівленді.

Незважаючи на тяжку заробітчанську працю, він брав жваву участь в політичних й освітньо-культурних працях. Став членом-скарбником Станиці Братства УСС, членом Об'єднання бувших Вояків Українців Америки, членом Наукового Т-ва ім. Шевченка, членом довір'я Правників Українців в Америці і членом видавництва «Червона Калина»; переводив щорічно дуже успішно збірки на різні народні цілі. С. Небеш був автором кількох цікавих розвідок і оповідань з нашої Визвольної боротьби. («Нарис про село Добромірку», «Спогад про Куропатники й Конюхи», «Січові Стрільці на Україні в 1917-18 рр.» та ін.(упоряд.))

Похорон відбувся 25-го березня в церкві св. Йосафата, а тіло покійного спочило на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо. Степан осиротив вірну дружину Володимиру і двох синів Ореста і Євгена. Добра пам'ять про хороброго і вірного десятника УСС поручника Січових Стрільців та вірного сина України залишиться надовго поміж його побратимами і друзями по зброї.»

Дмитро Микитюк

Небеш, С. Село доброї мірки [Текст]: нарис про село Добромірку / С. Небеш // Збаражчина: зб. ст., матеріалів і споминів / ред. В. Жила; літ ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1985. – Т.2 – С. 84-87: фотогр.

3 травня 1896 р. у с. Добромірка Збаразького району народився Небеш Степан – військовик, діяч культури [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2016 рік / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2015. – С. 10-11.

Волинський, Б. Небеш Степан (03. 05. 1896, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 23. 03. 1982, м. Клівленд, шт. Огайо, США) – військовик, діяч культури [Текст]: [біогр.] / Б. Волинський, І. Зятківський // Тернопільський Енциклопедичний словник. Т.2: К-О. – Тернопіль, 2005. – С. 617-618: фотогр.

Микитюк, Д. Помер поручник Січових Стрільців Степан Небеш [Електронний ресурс] / Д. Микитюк // Свобода, док. PDF. – Електрон. текст. та граф. дані. – [США], 1982. – Режим доступу: <http://www.svoboda-news.com/arxiv/pdf/1982/Svoboda-1982-119.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 15. 04. 2020. – Аналог друк. вид. (СВОБОДА. – 1982. – 26 черв. = SVOBODA. – 1982. – 26 june.)

Топоровський Євген ***(Громадський діяч)***

Євген Миколайович Топоровський народився 1 серпня 1938 року в с. Боратин Сокальського району Львівської області. Під час окупації 1942 року їх перевезли в с. Клебанівку Підволочиського району. 1949-53 рр. навчався в Клебанівській початковій школі, 1953-56 рр. – в Богданівській

ЗОШ Підволочиського району. В 1959 році поступив в Збаразьке училище механізації С/Г № 5, яке закінчив в 1960 році, здобувши професію «тракторист-машиніст і слюсар III розряду».

У 1944 році переїхав у с. Добромірка Збаразького району. В 1961 р. вступив до Львівського сільськогосподарського інституту, після закінчення якого здобув спеціальність «біолог, викладач хімії і біології». В 1963 році був призначений на посаду вчителя Добромірівської ЗОШ I-II ст., згодом – на посаду директора, де пропрацював до 1985 року.

Писав вірші, друкувався в місцевій періодиці.

Одружився у 1964 році з Мочулою Марією, в шлюбі з якою народилось троє дітей: Василь (1965 р.н.), Ігор (1967 р.н.) та Ельвіра (1973 р.н.).

У 1970 році нагороджений медаллю «За трудову доблесть».

У 1985 році Євген Миколайович обраний на посаду голови Шилівської сільської ради, де пропрацював два роки.

1987-1994 рр. – вчитель хімії та біології Добромірівської ЗОШ I-II ст. Звільнився у зв'язку з виходом на заслужений відпочинок.

У 2001 році померла дружина М. Топоровська. Другий раз одружився в 2002 р. з Романюк Ольгою, з якою прожив 18 років.

Помер Топоровський Євген 22 лютого 2020 року.

Топоровський, Є. З гордістю за свою Батьківщину [Текст] / Є. Топоровський // Колгоспне життя. – 1977. – 5 лип.

Топоровський, Є. Людина починається з дитинства [Текст] / Є. Топоровський // Колгоспне життя. – 1976. – 31 серп.

Топоровський, Є. Прищеплюємо любов до землі [Текст]: проблеми виховання і навчання учнів / Є. Топоровський // Колгоспне життя. – 1978. – 21 берез.

[Є. М. Топоровський] [Текст, фотогр.] // Колгоспне життя. – 1981. – 26 груд.

Юрчинський Лев

(Релігійний та громадський діяч)

Лев Юрчинський
(р.н невід.) – парох села Добромірка з 1906 року. Помічником його був Дмитро Кулик. Отець Юрчинський був добрим священником, блискучим проповідником, знаменитим промовцем, а також

зразковим громадським діячем. Він заснував у селі читальню «Просвіти», молочарню, кооперативу, ощадну касу та хор. Звертав пильну увагу на молодь, а саме, на здібних хлопців та дівчат. Заохочував їх до навчання в гімназії та університеті. У 1920 році став крилошанином і перебував у Добромірці 33 роки, аж до своєї смерті.

«У днях 22. і 23. березня ц. р. прощала Збаражська Земля одного з найкращих священників душпастирів і щирого працівника на народній ниві, бл. п. о. радн. Льва Юрчинського, довголітнього пароха Гушинок і Добромірки, який повних 32 роки працював у парохії і в збаражському повіті. Похоронні обряди почалися 22. березня ц. р. в год. 2-ій пополудні під проводом о. дек. Хоми в сослуженні оо. Северина Савчака з Шельпак, Евгена Мацелюха з Черниховець, Павла Олійника з Тростянця, С. Шепіля з Шилів, Яцишина з Гниличок і Будного з Кошляк, які відправили останню панахиду в парохіяльному

домі в Добромірці. Просторе подвіря приходства виповнили маси парохіян, які прийшли з усіх п'ятих сіл парохії попрощати свого улюбленого пароха і провідника. Перед приходством уставилися парохіяни з церковними хоругвами, перевязаними жалібними опасками. З церковної вежі звисав чорний жалібний прапор. По панахиді винесли дубову домовину з тлінними останками Покійного з приходства і зложили її на сани, що їх тягнуло шість карих коней. Над домовиною промовив зворушливими словами о. Северин Савчак і жалібний похід рушив вулицями села до церкви. По дорозі прощали улюбленого пароха перед домом читальні "Просвіти" представники товариства читальні "Просвіти", кооперативи і райфейзенки, як члена-основника цих товариств і довголітнього їх провідника. З черги похід затримався перед школою, де ждала вже шкільна дівтора зі своїм учителем та попрощала устами малих школярів свого довголітнього катехита. В церкві закінчилися перша частина похоронна в год. 6. веч.

Дня 23. березня похоронні обряди почалися вже в год 7. рано читаними Службами Божими. В год. 10. почалася співана Служба Божя, яку відслужив о. дек. М. Хома в асистії оо. Євгена Мацелюха і Томи Тимяка з дияконами о. І. Яцишином та Ю. Будним. Співав гарно місцевий хор. Прегарну проповідь у церкві виголосив о. Семен Чепіль. По Службі Божій стануло до дальшої відправи 12 священників з о. дек. Т. Копистинським. У похоронах взяли теж участь о. дек. Боліновський, о. Гр. Яструбицький та о. І. Гнатів зі збаражського деканату. Опісля 8 священників взяли домовину на свої рамена, обійшли з нею довкола церкви і склали її до родинної гробниці, де зложено десятки вінців від рідні і від усіх товариств. Над могилою виголосили ще прощальні промови представники місцевого громадянства і дир. Л. Краснопера від повітових установ зі Збаражя, яких о. Л. Юрчинський був членом-основником. Вкінці попрощав Покійного від о. сотрудників місцевий сотрудник о. Смик, підкреслюючи, що могила покійного буде для парохіян найдорожчим скарбом. В. Й. П!

06.04.1939»

Небеш, С. [Про о. Л. Юрчинського] [Текст] / С. Небеш // Збаражчина: зб. ст., матеріалів і споминів / ред. В. Жила; літ ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1985. – Т.2 – С. 86-87.

Жива історія пласту: Ігор Попович [Електронний ресурс]: [спогади внука Л. Юрчинського] // 100 кроків. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://100krokv.info/2015/01/zyva-istoriya-plastu-igor-popovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 05. 2020.

Памяти радн. о. Льва Юрчинського [Електронний ресурс] // ZBRUC. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/20903>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 18. 05. 2020.

Юрчинська Попович Наталія

(Громадська діячка, декламаторка)

Наталія Юрчинська Попович народилася 1 березня 1906 року в с. Помонята Рогатинського повіту в родині о. Лева і Теофілі Юрчинських. Згодом батько одержав парафію в с. Добромірка Збаразького р-ну, де Наталія навчалася в початковій школі.

Стала членкою Пласту 1923 року, під час навчання у Бережанській гімназії. У 34 полку ім. Марусі Богуславки була полковницею (тепер – «курінною»).

Гімназію закінчила з відзнакою, після того рік навчалася в учительській семінарії. Закінчила торговельну школу, працювала у Центросоюзі у Львові. Членкиня Союзу Українок, ОУН. Співала у хорі «Боян» під керівництвом Станіслава Людкевича. Близька подруга Олени Теліги та Оксани Лятуринської.

Після одруження зі Степаном Поповичем 1932 року переїхала на постійне перебування до Варшави. Там включилася в українське громадське життя, секретарювала в Союзі українських емігранток. Виховала двох синів – Ігоря і Бориса. 1941 року повернулися в Україну. Наталя працювала в Збаражі секретаркою директора механічного ливарного заводу. Перед наступом Червоної армії у 1944 році Наталя Попович з синами переїхала в м. Криницю на Лемківщині. Чоловік затримався в Збаражі і опинився по другому боці фронту. У 1945 році опинилися в м. Страсбург коло Відня у таборі для репатріантів, а згодом працювала в містечку на чеському кордоні. Коли частину Австрії зайняли радянські війська, Поповичі були репатрійовані в СРСР.

Була переслідувана всіма окупаційними режимами. 1929 року поляки арештували її разом з подругами біля Преображенської церкви у Львові за участь у панахиді по Ользі Басараб. Під час німецької окупації у Варшаві була затримана за декламацію поезії Шевченка «Мені однаково, чи буду я жити в Україні, чи ні...», яку німці сприйняли на свою адресу.

Н. Попович перед звільненням з заслання. 1959 рік.

Але найбільше поневірянь зазнала від радянської влади. 23 грудня 1949 року Наталю арештували і засудили до 10 років ув'язнення, а сім'ю – чоловіка, дітей і стареньку маму – заслано в Хабаровський край, Росія. Ув'язнення відбувала в Тайшетських таборах. 1956 р. Наталі дозволили переїхати до сім'ї на Далекий схід, а у 1960 р. повернутися в Україну.

Після проголошення незалежності України стала учасницею хору політв'язнів

та декламувала вірші на великих і малих сценах. Членкиня Товариства ім. Олени Теліги, товариства репресованих. Протягом останніх років, коли втрачала зір і було вже важко ходити, з радістю влаштовувала концерти просто у своєму помешканні на вул. Сихівській у Львові.

Відійшла у вічність 16 грудня 2003 року, похована на Янівському цвинтарі у родинному гробівці.

Неперевершена декламаторка
(стаття з “Пластового шляху” ч. 2 за 2002 рік)

«Нещодавно виповнилося 96 років пл. сен. Наталії Попович. Вона членкиня Пласту від 1923 року; полковниця пластунок бережанської гімназії, де вела драматичний гурток, організувала лекції та вечори, присвячені визначним людям та історичним подіям нашого краю.

Виростала подруга Наталя в родині пароха села Добромірка Збаразького району отця Лева Юрчинського. Це саме він, батько, прищепив Наталі любов до красивого слова, і вона ще дитиною почала декламувати. У Збаражжі на шевченківському святі п'ятилітня Наталя вже читає “Розриту могилу”, тоді під незмовкаючі оплески її на руках зносять зі сцени. Потім йдуть дуже успішні концерти в школі, гімназії, на сценах будинків “Просвіти”, згодом на сценах театрів і навіть на грубих підмостках радянських таборів. І всюди її декламація захоплює слухачів великим авторським талантом, бо її мистецтво постало з великої любови до краси і добра та з великого патріотизму.»

Жива історія пласту: Ігор Попович [Електронний ресурс]: [спогади сина Наталії Юрчинської Попович] // 100 кроків. –

Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://100kroktiv.info/2015/01/zhyva-istoriya-plastu-ihor-popovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 05. 2020.

Юрчинська Попович Наталія – неперевершена декламаторка [Електронний ресурс]: [спогади сина Наталії Юрчинської Попович] // 100 кроків. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://100kroktiv.info/2017/03/yurchynska-popovych-nataliya-neperevershena-deklamatorka/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 05. 2020.

Декламація Наталія Юрчинської Попович – неперевершена декламаторка [Електронний ресурс]: [читає поему «Грішниця» Лесі Українки] // 100 кроків. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://100kroktiv.info/2017/02/deklamatsiya-natali-yurchynskoj-popovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 05. 2020.

Попович Ігор Степанович [Електронний ресурс]: [про Наталію Юрчинську Попович]: спогади пластунів на чеському сайті // LIVEJOURNAL. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2012. – Режим доступу: <https://istorija-plastu.livejournal.com/37318.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 05. 2020.

Терещук, Г. Радянські окупанти виселили з помешкання, давши лише дві години на збір [Електронний ресурс]: Історія України через історію однієї родини – Ігоря Поповича [про Наталію Юрчинську Попович] // Радіо Свобода. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/27764293.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 20. 05. 2020.

ЗМІСТ

Бабіївна Ганна.....	4
Бабій Іван.....	7
Будка Богдан.....	9
Будка Данило.....	10
Будка Никита.....	11
Загородний Максим	16
Заяць Павло.....	17
Кміцикевич-Цимбрівська Наталія.....	18
Кравчук Володимир.....	22
Ломаківська Наталія.....	28
Марцинюк Андрій.....	29
Небеш Степан.....	32
Топоровський Євген.....	34
Юрчинський Лев	36
Юрчинська Попович Наталія.....	46